

Kunstenaar Jasper Rigole verzamelde oude familiefilms, -dia's en -foto's, te zien op de expositie '81 dingen waarvan ik dacht dat ik ze vergeten was'.

De kiem van ons blije Facebookgedrag

Jasper Rigole struinde jarenlang vlooiemarkten af op zoek naar afgedankte familiefilms en persoonlijke prullaria. Nu is de verzameling te zien in Amsterdam.

Door **Joke Beeckmans**

Vijftien jaar geleden kocht de Belgische beeldend kunstenaar Jasper Rigole (1980) op een rommelmarkt in Gent een super-8-projector. Op een bijgeleverde filmspoel bleek nog een gezinsreis in Luxemburg te staan. „Wonderlijk”, vond Rigole het, „dat zo'n persoonlijk document zomaar te koop was. Ooit had de film een grote emotionele waarde voor iemand, maar nu was die daar volledig van afgesneden.” Hij besloot de „verweesde herinnering” een nieuw leven te schenken en met hetzelfde doel ook andere oude familiefilms te traceren.

Op vlooiemarkten, in tweedehandszaken en bij garageverkoop redde Rigole inmiddels meer dan 1.000 eenzame 8mm-films. De laatste jaren kwamen daar ook andere souvenirs zonder eigenaar bij, zoals foto's, oorbellen en sleutels. Met twee vracht-

wagens is de complete verzameling net verhuisd naar Amsterdam voor een tentoonstelling in het Vlaamse cultuurhuis de Brakke Grond.

Gevleugelde filmspoel

Rigole presenteert zijn paraferalia aan de buitenwereld onder de ironische noemer International Institute for the Conservation, Archiving and Distribution of Other People's Memories (IICADOM), met een gevleugelde filmspoel als logo. Zichzelf benoemde hij tot CEO, archivaris en onderzoeker.

Op de strakke website kunnen kandidaten een heuse sollicitatieprocedure doorlopen tot Senior Executive Archivist. In de taakomschrijving staat dat het gaat om (onder andere) het 'analyseren, archiveren, categoriseren, classificeren, conserveren, definiëren, distribueren en organiseren van verweesde herinneringen'. De sollicitanten mogen daarmee al tijdens de selectie een beginnetje maken door een reeks meerkeuzevragen te beantwoorden bij een aantal gedigitaliseerde filmpjes.

Alle hulp is welkom bij Rigoles eigen nogal labyrintische ordeningsmethode, die zijn vondsten onderverdeelt in ingewikkelde 'Categorieën', 'Thematische en Formele Archetypen' en honderden keywords. „Het geïntegreerde systeem”, doopte hij het grotesk.

Op de tentoonstelling dient het complete archief tevens als inspiratiebron

en basismateriaal voor een aantal speelse kunstinstallaties. Een veertien meter lange tafel met als titel *An Elementary Taxonomy of Collected Memory* bewaart op planken onderin alle originele filmspoelen op volgorde van ontdekking door Rigole. Op het tafelblad zijn op schermen enkele gedigitaliseerde fragmenten te zien en geven gekleurde lijnen verbanden in het zogenaamde 'geïntegreerde systeem' aan.

Herinnering bij een koekblik

De titelinstallatie *81 dingen waarvan ik dacht dat ik ze vergeten was* is een reeks van 81 dia's van archiefstukken die al zo lang in Rigoles studio rondslingeren dat de kunstenaar er inmiddels ook zelf herinneringen bij opbouwde.

Zijn gedachtes bij onder meer een kindertekening, projector, koekjesblik en enkele oorbellen sprak Rigole op drie verschillende momenten in op cassette en zijn ook in die drie verschillende versies op verschillende plekken in de tentoonstellingen te horen. „Zo geef ik ruimtelijk vorm hoe herinneringen door de tijd verschuiven”, verklaart Rigole.

De *81 dingen* geeft Rigole ook uit in een klein boekje als onderdeel van zijn eigen publicatierreeks ADDENDA. Daar vallen ook de kafkaëske titels *Catalogus, Manual, Inventaris, Dingen, Noten en Register* onder. Ze geven een fascinerend kijkje in Rigoles doorgedraaide ordeningssysteem en bieden natuurlijk

ook ideaal studiemateriaal voor de online sollicitatieprocedure. Op een ingevoegd briefje staat alvast een inlogcode.

Familiefilmpjes en Luilekkerland

De onbetrouwbaarheid van herinneringen is een terugkerend thema in de tentoonstelling. Met de pseudodocumentaire *Paradise Recollected* (2008) illustreert Rigole „dat we alleen souvenirs bewaren van de momenten waarvan we het waard vinden om herinnerd te worden. Op 8mm-filmpjes zie ik zelden dagelijkse arbeid, armoede of saaie momenten. Je vindt er al de kiemen van wat later escaleert in ons blije Facebookgedrag”. Daarom plaatst hij in de documentaire tussen de familiefilmfragmenten middeleeuwse citaten over het land van Cogne, het paradijselijke droomoord dat in de zestiende eeuw werd omgedoopt tot Luilekkerland.

Met de vertelmaschine *Outnumbered, a brief history of imposture* (2009) toont Rigole „hoe je met beeld verschillende geschiedenissen kunt genereren”. Een camera zoomt *at random* in op jongetjes van een panoramische schoolfoto uit 1936. Ondertussen vertelt een autoritaire BBC-stem willekeurige fictieve en waargebeurde levensverhalen uit een databank met 999 biografieën.

Jasper Rigole, *81 dingen waarvan ik dacht dat ik ze vergeten was*, t/m 31/1, Brakke Grond, Amsterdam. brakkegrond.nl

Rigole redde ruim 1.000 eenzame 8mm-films met 'verweesde herinneringen'